

Kuinka onnellinen olet, nuori?

Voisiko nuorisotakuun onnistumista arvioida yhdellä kysymyksellä? Olisiko mahdollista kysyä nuorelta suoraan, kuinka onnellinen olet? Jos näkökulmaksi otetaan nuoren elämän kokonaistilanne, voisi hyvinkin päästä yhden kysymyksen kautta arvioimaan, miten nuoret voivat ja kuinka nuorta on voitu tukea erilaisissa elämäntilanteissa.

Nuora eli Lapsi- ja nuorisoasiain politiikan asiantuntijaelin julkaisee vuosittain Nuorisobarometrin. Se on julkaissut myös indikaattoreita, joiden perusteella saadaan tietoa nuorista avoimesti koko Suomesta ja eriteltynä osin myös maakunnittain. Tätä tietoa tarvitaan, jotta nuorten kanssa työskentelevät pystyvät suunnittelemaan toimintaansa ja jotta päätöksentekijät voivat käyttää tietoja suunnittelussa ja päätöksenteossa. Nuoran sivuille on koottu keskeisiä hyvinvoinnin, nuorisotakuun ja nuorisobarometrin indikaattoreita. Paraillaan on menossa erilaisten indikaattoreiden vertailu. Nuorisotakuun näkökulmasta olisi hyvä löytää sellaiset kysymykset ja tavat mitata nuorisotakuun onnistumista, jotka samalla kuvaisivat sekä nuoren itsensä näköisesti oleellista elämänvaihetta ja toisaalta myös tukiverkoston kannalta tärkeitä tietoja toiminnan suuntaamiseksi nuoren tueksi.

Ohjaamoista pitkäjänteiseen nuorisotakuun kehittämiseen

Selkeitä ja kaikkien näkökulmien hyväksymiä indikaattoreita on hidasta luoda ja sopia. Kuitenkin Ohjaamo-toiminnan kautta voidaan päästä kokeilujen ja hankkeiden avulla luomaan synteesejä. Ohjaamot ovat nuorille tarkoitettuja kynnyksettömiä tai matalan kynnyksen palveluja, joissa nuori voi saada tukea ilman ennakkovarausta. Ohjaamo toimii monialaisesti niin, että palveluja on koottu saman katon alle. Nuorisotakuussa tähän saakka on julkisuuteen viestitty valtakunnallisesti nuorista paljolti kielteisten ilmiöiden kautta ja samalla kytketty se talouden alakuloiseen mäkeen ja nuorten työttömyyteen. Tätä käsitystä halutaan muuttaa, sillä pääosin nuoret voivat hyvin.

Arvioinnin onnistumiseksi tarvitaan useamman tasoista ja syvyistä arviointitietoa, jonka avulla voi tehdä sekä nopeita että pitkäjänteisiä suunnan muutoksia. Etelä-Savossa on hyvät tavoitteet nuorisotakuuseen strategiassa, joka on yksinkertaistettu yhteen kuvaan mutta joka sisältää myös tarkemmat sanalliset kuvaukset, mitä tavoitteet tarkoittavat toiminnan tasolla ja periaatteina minun ja meidän käsityksissä. Näiden onnistumista tulee myös arvioida indikaattoreiden avulla. Niillä voidaan saada aikaan avoimuutta ja vaikuttavuutta, kun kehittämisen kohteet on kytketty käytännön toimintaan esimerkiksi osana Ohjaamoja ja elinikäistä oppimista ja ohjausta.

Saitko asiaasi ratkaisuja?

Maakunnan tavoitteissa on ensimmäisenä nuorisotakuun yhteiset palvelut ja järjestelyt. Siitä voisi nuoren saaman palvelun tai tuen aikana esimerkiksi kysyä suoraan nuorelta, saiko asiaasi ratkaisuja. Toisena tavoitteena maakunnassa on kuntien toiminta. Siitä puolestaan voisi kysyä nuorelta, tunsitko saaneesi apua asiaasi yksilöllisesti elämäntilanteesi huomioon ottaen. Kolmanneksi tavoitteena ovat osallistuvat nuoret. Nuorelta voi kysyä esimerkiksi, kuinka hyvin koet, että voit vaikuttaa omiin asioihisi.

Neljäs tavoite liittyy kannustavaan oppimiseen: oletko kokenut oppimisen iloa? Viides nuorisotakuun tavoite liittyy oppimisen avoimiin väyliin, mitä voisi kysyä nuorelta: pystytkö yhdistämään oppimista joustavasti elämäntilanteessasi opintoihin, työhön ja vapaa-aikaan? Kysymykset ja tavoitteetkin voivat vaikuttaa naiiveilta, mutta kun pohtii, mikä elämässä on tärkeää, voi vastaus löytyä nuorisotakuun arvoista: luottamus, kunnioitus, tasa-arvo, joustavuus, sivistys. Kun kysymykset ovat yksinkertaisia, voi päästä lähelle sitä, mikä on tärkeintä. Olennaisen löytäminen indikaattoreiksi on tärkeää, kun halutaan tietää, missä onnistumme ja mitä meidän kannattaa vielä työstää eteenpäin.

Nuorten välitön palaute

Kehittävässä arvioinnissa lähtökohtana tulisi olla nuorisotakuussa nuorten oma, välitön palaute. Se sysäisi liikkeelle myös jaksotettavaa arviointia, josta tulee pitkäjänteisyyttä koko nuorisotakuun kehittämiseksi. Tavoitteellisuus arvioinnissa ja samalla tutkimustiedon käyttö pitkäjänteisesti voivat luoda hyvän maaperän sille, että nuoret kokevat itsensä onnellisiksi ja että heillä on mielekästä opiskeltavaa ja työtä ja että he vielä haluavat jäädä Etelä-Savoon aikuisenakin.

Kun tukiverkoston ihminen kohtaa toisen ihmisen eli nuoren yksilöllisesti, tarvitaan myös ohjaustarpeen arviointia. Tähän on kehitetty menetelmiä ja välineitä, esimerkiksi dialoginen ohjaus ja Tutka, mutta niistä ei vielä ole päästy sopimaan, mitä ja miten niitä käyttää tukiverkosto yhdessä. Kevään useista julkaisuista voi lukea, että hankalissa mutta vaihtuvissa elämäntilanteissa olevien nuorten hätänä on juuri se, miten heidät otetaan vastaan viranomaisten ja aikuisten maailmassa, kun he ottavat ensiaskeliaan kohti aikuisuutta ja tarvitsevat tukea.

Organisaatiot tarvitsevat myös omia indikaattoreitaan arvioimaan onnistumistaan, esimerkiksi hallinnossa ministeriöistä valuvat tavoitteet ja tunnusluvut alaspäin vaikuttavat siihen, mitä ja miten asioita halutaan tarkastella yksittäisessä organisaatiossa. Indikaattoriviidakoissa kuitenkin tarvittaisiin yksinkertaistusta - vähemmän voisi olla enemmän!

Indikaattorit ovat turhia, jos nuoret eivät itse pääse antamaan välitöntä palautetta heille tarjotuista palveluista ja heidän tarvitsemastaan tuesta ja jos palaute ei ole näkyvillä tai sen vaikutus jää todistamatta. Vuosi sitten nuorisotakuun neuvottelukunnassa juvalaiset nuoret ideoivat ja kertoivat käsityksiään, miten nuorisotakuuta tulisi arvioida. Heiltä saimme selkeät suunnat: välitön palaute, enintään yksi tai kaksi kysymystä, vastaukseksi äärimmäisen yksinkertaiset kaksi vaihtoehtoa ja mieluiten kuvana, koko palaute sähköisenä ja saman tien näkyvissä nuorelle ja suhteutettuna muihin palveluihin. Nuoret siis haluavat nähdä, että heidän antamallaan palautteella on vaikutusta heti.

Loikka luottaa nuoriin!

Parhaat ideat ja menetelmät nuorisotakuuseen saadaan nuorilta. Ohjaamo-toiminnan, -hankkeiden ja niitä tukevien kokeilujen kautta voidaan hyvin saada nuoret mukaan myös arviointitiedon tuottajiksi ja arvioinnin kehittäjiksi. Tarvitaan vain aikuisten uskallusta, loikkaa luottaa nuoriin.

Uusi hallitus on paraillaan rakenteilla kevään eduskuntavaalien jälkeen. Toivottavasti saamme vielä hallitusohjelmaan painotusta nuorisotakuuseen, jotta työ voi jatkua. Eurooppalaisesta näkökulmasta katsoen nuorisotakuussa on vielä paljon tehtävää ja siksi nuorisotakuu on vielä vuoteen 2020 mukana erilaisina tuen kohteina koko Euroopan Unionissa. Euroopan nuorisoviikkoa on vietetty 27.4. - 10.5.2015 ja nuorten vaikutuskeinojen lisääminen on ollut siinä yksi teema.

Rantakylän yhtenäiskoulun kaksi yritystä pääsi Uskalla yrittää 2015 - Nuori yrittäjyys -finaaliin Helsinkiin 14.-15.4.2015. Tuloksena oli rutkasti kokemusta, onnistumisia ja myönteistä palautetta yrityksistä Muksupiste ja Kahvila Namupala. Kuvassa yrityksistä Katri Puimalainen, Essi Tarkiainen, Petra Valkonen, Ellinoora Savonen, Jasmin Sammatti, Mona Kapulainen, Iida Arpiainen, Pauliina Piirainen ja Laura Purtonen.

Teksti ja kuvat

Tuija Toivakainen, kehityspäällikkö, puh. 0295 024 220, sähköp. tuija.toivakainen@ely-keskus.fi

Linkkejä

Tietoa nuorista -sivusto, jossa Nuorisobarometri ja indikaattoreita: <https://tietoanuorista.fi/>

Etelä-Savon nuorisotakuun tavoitteet: <https://peda.net/hankkeet/eejn/eojnt22e>